

– навчання та підготовка: викладачі можуть стикатися з викликами, пов'язаними із недостатніми знаннями та навичками щодо використання цифрових інструментів. Вони можуть потребувати часу та навчання для оволодіння новими технологіями та ефективного їх використання у викладанні;

– відсутність компетентності студентів: деякі студенти можуть мало знати про використання веб-платформ, мобільних додатків та інших цифрових інструментів у викладанні. Викладачам часто доводиться витратити час, щоб ділитися базовими навичками та навчити студентів використовувати ці інструменти.

Хоча ці труднощі можуть виникати, використання цифрових інструментів все ж може збагатити інструментарій викладання іноземних мов та зробити процес цікавішим та доступнішим. Важливо планувати та модифікувати використання цих інструментів, щоб забезпечити максимальну ефективність та якість навчання.

Враховуючи ці проблеми, важливо забезпечити студентам та викладачам достатню підтримку та навчання у використанні цифрових технологій. Основний акцент повинен бути зроблений на розробці та впровадженні доступних та зрозумілих користувачам платформ та програм, а також забезпеченні додаткових можливостей для особистого спілкування та взаємодії. Звичайно, цифрові технології не замінюють традиційних методів навчання, але їх використання може доповнити та збагатити освітній процес. Це створює нові можливості для студентів та навчальних закладів, допомагаючи покращити результати та ефективність вивчення іноземної мови.

Отже, використання цифрових технологій у вивченні іноземних мов полягає в поліпшенні доступу до ресурсів та створенні інноваційних методів навчання, проте важливо знати, як правильно поєднувати цифрові технології з традиційними підходами для досягнення більш якісного і ефективного вивчення іноземних мов.

Список використаних джерел

1. Буленок С. М., Дубініна О. В., Використання цифрових технологій у процесі навчання іноземній мові студентів ЗВО. *Матеріали міжвузівського науково-методичного семінару «Диджиталізація у викладанні іноземних мов: вимога часу чи модний тренд?»* Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. С. 17–19.

2. Галаган В. Я. Використання дистанційних освітніх технологій у викладанні іноземних мов. *Матеріали міжвузівського науково-методичного семінару «Використання дистанційних освітніх технологій у викладанні іноземних мов»*. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022. С. 28–30.

3. Зварич І. Освітні технології у вивченні іноземних мов. *Актуальні проблеми навчання іноземних мов в умовах дистанційної освіти: збірник наукових праць за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції* (м. Ізмаїл, 24 лютого 2022 р.). Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2022. С. 6–7.

Марія АНДРЕЄВА

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Не зважаючи на складні випробовування сучасної вищої освіти – військова агресія росії та наслідки карантинних обмежень – упровадження інклюзивного освітнього простору залишається пріоритетним завданням, якому приділяється значна увага як педагогів-практиків, так і науковців. Особливу увагу варто приділяти створенню інклюзивного освітнього простору саме в закладах вищої освіти, оскільки майбутні фахівці матимуть змогу реалізовувати інклюзивні ідеї у своїй практиці. Важливе

значення в цій діяльності має саме організація ефективної виховної роботи, оскільки завдяки їй відбувається неопосередкований вплив не тільки на знання, уміння й навички студента, а й на його духовний світ, моральні якості та ціннісні орієнтири.

Сучасні дослідники вивчають різні аспекти реалізації ідей інклюзії, зокрема: філософія інклюзивної освіти та її концептуальні аспекти (В. Засенко, А. Колупаєва, Т. Сак, В. Синьов, П. Таланчук, Ю. Найда та ін.); робота із дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами на засадах інклюзії (О. Рассказова, В. Тесленко, А. Шевцов); організація інклюзивного освітнього простору в закладах освіти (О. Акімова, Ю. Бойчук, М. Роганова, М. Чайковський); аналіз зарубіжного досвіду навчання дітей з особливими освітніми потребами (Дж. Деппелер, Т. Лорман, Д. Харві, Д. Чарлтон та ін.).

Метою нашого дослідження є визначення та характеристика особливостей організації виховної роботи зі студентами в умовах інклюзивного освітнього простору.

Розкриття проблеми організації виховної роботи в умовах інклюзивного освітнього простору, варто розпочати із концептуалізації поняття інклюзивний освітній простір. У дослідженнях О. Рассказової інклюзія розуміється як суспільна ідеологія, державна політика, реальні процеси, які в сукупності створюють у суспільстві можливість усім дітям брати участь в усіх соціальних програмах, діях, ініціативах. Інклюзивну освіту авторка розуміє як систему освітніх послуг, що ґрунтуються на принципі забезпечення права дітей на освіту та права навчатися зі місцем проживання, що передбачає навчання дитини з особливими освітніми потребами умовах загальноосвітнього закладу. Одним із головних завдань інклюзії є відгук на широкий спектр освітніх потреб дітей у шкільному середовищі та поза його межами [2].

Звернімося до дисертаційного дослідження М. Чайковського в якому інклюзивний освітній простір конкретизується як система структурних компонентів (середовищ), в якій у досяжному для кожного учасника форматі реалізуються освітні та міжособистісні відносини, забезпечуються можливості особистісного і соціального розвитку, соціалізації, саморозвитку і самозміни, тобто інклюзивний освітній простір відрізняється динамічністю, оскільки формує та відображає елементи складної системи соціальних зв'язків закладу освіти, характеризується суб'єктивним сприйняттям і є результатом конструктивної соціально-педагогічної роботи [3].

Цінною для нас є ідея О. Рассказової щодо необхідності спрямування соціально-педагогічної роботи у навчальних закладах на розвиток соціальності дітей та молоді у відкритому інклюзивному освітньому просторі, що розглядається дослідницею як сукупність зовнішніх і внутрішніх умов, чинників, об'єктів інфраструктури, визначальним серед яких є виховання, зокрема й соціальне. Важливим є те, що цей процес має однакове виховне значення для усіх учасників освітнього процесу, зокрема як для осіб з особливими потребами так і для здобувачів із нормативним рівнем здоров'я. Здобувачі досягають високого рівня соціальності завдяки максимально можливому їх включенню до усіх ланок педагогічного процесу, залученню на паритетних засадах до повсякденного життя та вільного перебування в освітньому просторі [2].

Спираючись на ці твердження, звернімося до фундаментальних досліджень Г. Пономарьової, у яких акцентується увага на тому що Специфічність педагогічного процесу у вищій школі полягає в тому, що він, передусім, має бути спрямований на розвиток, саморозвиток, самодостатність і самоствердження особистості майбутнього спеціаліста – професіонала, вихованої, високодуховної особистості. Саме вища освіта формує образ людини освіченої та культурної, адже принцип навчання у вищій школі пов'язаний з акцентуванням уваги на пріоритеті самостійності у здобутті знань, входженні молодшої людини в сферу пізнання й науки, у творчий процес наукової діяльності, самореалізації в професійній сфері [1].

Авторка зазначає, що основними напрямками виховної роботи у закладі вищої освіти є: аудиторна й позааудиторна робота та самовиховання [1]. Наповнюючи кожен з цих напрямів «інклюзивним змістом», ми забезпечимо підготовку висококваліфікованого фахівця зі стійкими переконаннями, здатного до трансляції цих ідей у суспільство.

Реалізуючи перший напрям – аудиторна робота – варто пам'ятати, що дисципліни, що вивчаються у вищих навчальних закладах, різнобічно впливають на становлення та розвиток не тільки наукових, професійних поглядів, але і світоглядних, громадянських, естетичних, моральних ідеалів майбутніх фахівців [1]. Ми пропонуємо доповнювати навчальні дисципліни інклюзивними темами, та використовувати практичні завдання пов'язані з тематикою потреб осіб з інвалідністю й реалізації концепції рівних можливостей.

Наповнюючи другий напрям виховної роботи – позааудиторний – інклюзивним змістом, варто наголосити, що саме під час позааудиторної роботи студенти набувають цінностей, що сприяють формуванню в них загальнолюдських якостей, оволодівають навичками й уміннями самооцінки, а також усвідомлення студентами цінності знань, вироблення моральних і духовних ідеалів. Організація позааудиторної роботи розрахована на те, щоб кожен студент мав можливість репрезентувати себе як індивідуальність у загальній колективній творчій справі [1].

Згідно з цим напрямом ми пропонуємо активно залучати студентів до волонтерської діяльності це допоможе в неформальній обстановці налагодити їх спілкування з людьми з особливими потребами. Кордони у дружбі і спілкування між людьми із різним рівнем здоров'я (не залежно від нозології) існують тільки в уяві людей, і формуються під дією стереотипів. Відкриваючи себе для спільного дозвілля і дружби, кожна особистість розширює свій світогляд, знаходить нових друзів і інтереси, а безкорисна волонтерська діяльність сприяє розвитку альтруїзму як складової моралі.

Четвертий напрям роботи – стимуляція до самовиховання, на наш погляд є одним із найважливіших, оскільки майбутній фахівець має розуміти, що соціальні зміни відбуваються повсякчас і це перш за все відбивається на державній системі освіти, то ж здатність до самоусвідомлення і самозмін – є важливою умовою становлення освіченої людини.

Створивши у закладі вищої освіти інклюзивний освітній простір, ми маємо змогу навчити молоду особистість командній роботі, емпатії, толерантності, співчуттю та поваги до інших. У постійній взаємодії із людьми з різним рівнем здоров'я відбувається осмислення власних ідей ставлення до себе і світу. Виховна система ЗВО має стимулювати такий саморозвиток майбутнього фахівця залучаючи до різноманітних заходів у яких люди беруть участь не залежно від рівня свого здоров'я. Усе це створить можливості для саморозвитку кожного учасника освітнього процесу.

Отже, кожна молоді людина вступаючи до лав закладу вищої освіти обирає шлях становлення й розвитку, прийняття ідей та тенденцій сучасного демократичного світу, то ж весь процес навчання у ЗВО має стимулювати майбутнього фахівця до покращень. Розбудова інклюзивного освітнього простору у ЗВО допомагатиме майбутнім професіоналам не тільки набувати професійних вмінь та якостей, але й набуттю загальнолюдських цінностей і можливо усвідомлення себе як частини великого різноманітного світу, де кожен має право на повагу та визнання.

Список використаних джерел

1. Пономарьова Г. Ф. Виховання майбутнього педагога: теорія і практика : монографія / Г. Ф. Пономарьова. Х. : Ранок, 2014. 547 с.
2. Рассказова О. І. Развитие социальности учнів в умовах інклюзивної освіти: теорія та технологія: монографія / О. І. Рассказова. Харків : ФОП Шейніна О. В., 2012. 468 с

3. Чайковський М. Є. Соціально-педагогічна робота з молоддю з особливими потребами в інклюзивному освітньому просторі : [монографія] / М. Є. Чайковський. К. : Університет „Україна”, 2015. 435 с.

Вероніка ОДАРЧЕНКО

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМ САМОРОЗВИТКОМ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ КОМУНАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Своєчасна підтримка менеджменту закладу персонального розвитку членів його колективу забезпечує високий престиж та конкурентну перевагу в довгостроковій перспективі. З організаційного боку, це допомагає здобути прихильність, залученість і лояльність співробітників, а з боку закладу вищої освіти – забезпечує гарантії зайнятості, покращення умов праці та розвиток.

В сучасному суспільстві вимоги до професійного розвитку науково-педагогічних працівників (НПП) суттєво змінилися.

Проаналізувавши законодавчі документи про організацію вищої освіти Польщі та України, дійшли висновку, що мінімальною вимогою для отримання науково-педагогічної посади в комунальних ЗВО цих країн – наявність наукового ступеня, що є основою академічної кар'єри [3].

Згідно Закону України «науково-педагогічні працівники – особи, який за основним місцем роботи у закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну, наукову ...та організаційну діяльність»[2].

Отже, для підвищення конкурентоспроможності регіонального освітнього контенту, для кар'єрного просування фахівців громади на всеукраїнський та міжнародний ринок послуг менеджери комунальних закладів освіти повинні спиратися на три сфери діяльності при розгляданні кандидатури НПП: викладацьку (навчально-методичну), наукову та організаційну (здатність викладати освітні компоненти, мати досвід організації наукових зустрічей, проведення наукових досліджень, здатність співпрацювати в командному викладанні та дослідженні тощо).

В Законі України «Про освіту» зазначається: «професійний розвиток ... науково-педагогічних працівників передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання»[1].

В ході нашого дослідження вважаємо доречним використовувати визначення, що управління професійним саморозвитком науково-педагогічних працівників (УПС НПП) є системою заходів та стратегій, спрямованих на підвищення рівня компетентності, професійних навичок та особистісного розвитку НПП. Основна мета управління професійним саморозвитком полягає в індивідуальному і колективному рості науково-педагогічних працівників, покращенні якості навчання та наукових досліджень. УПС НПП включає декілька етапів:

1. Діагностика потреб і виявлення здібностей: оцінка поточного рівня професійної компетентності, виявлення сильних та слабких сторін, розпізнавання особистісних ресурсів.

2. Цілепокладання і планування: встановлення короткострокових і довгострокових цілей, розробка індивідуального плану саморозвитку, визначення основних напрямків і завдань.

3. Реалізація плану саморозвитку: включає в себе самостійне вивчення актуальних педагогічних і наукових матеріалів, участь у професійних семінарах, тренінгах, майстер-класах, взаємозв'язок з колегами та експертами для обміну досвідом, аналіз результатів навчання та вдосконалення власної діяльності.